

A Kúria a Budapesti 384. számú Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr.Simon Tamás ügyvéd) által képviselt I.r. és II.r. felpereseknek a Szabó & Dénes Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr.Dénes Sándor ügyvéd) által képviselt - jogutóda - alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Bíróságnál 28.P.23.105/2006. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.938/2011/4. számú ítéletével befejezett perében, amely perbe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében a Csuka Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr.Csuka Péter ügyvéd) által képviselt beavatkozott, a jogerős ítélet ellen a felperesek által 73. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek 20.000 (Húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg a felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperesek házastársak, első gyermekük 2005. október 1-jén született az alperes jogelőd szülészeti-nőgyógyászati osztályán. A gyermeknek szülés közben súlyos oxigénhiányos állapot következményeként agyi károsodása keletkezett, állapota a végtagokon tónuseloszlási zavarban, táplálási zavarban, illetve epilepsziás rosszullétben nyilvánult meg, emellett látóideg sorvadás is kialakult. A gyermek születésétől kezdve a per folyamán, 2009. június 23. napján bekövetkezett haláláig folyamatosan gondozásra, ápolásra szorult, önálló tevékenységre nem volt képes.

Az elsőfokú bíróság korábban hozott jogerős közbenső ítéletével megállapította az alperes jogelőd kártérítő felelősségét a felpereseknek az I.r. felperes 2005. szeptember 30. és október 5. napja közötti ellátása, a gyermek születése során keletkezett káraiak megtérítéséért.

A felperesek mindketten középiskolai tanárok, ugyanabban a gimnáziumban tanítottak a gyermek születése előtt, a II.r. felperes azt követően is. Az I.r. felperesnél a gyermek egészségkárosodásával összefüggésben életvezetését közepes mértékben elnehezítő alkalmazkodási zavar alakult ki, amely miatt azonban gyógyszeres, vagy szakorvosi kezelést nem vett igénybe. Pszichés zavara, és az elhúzódó családi, párkapcsolati konfliktusa rendeződött. A II.r. felperesnél korábban ugyancsak az életvezetését elnehezítő alkalmazkodási zavar alakult ki, emiatt orvosi kezelésre nem szorult, a munkáját különös erőfeszítéssel tudta ellátni, alkalmazkodási zavara idővel rendeződött.

A felperesek a keresetükben személyenként 8.000.000 forint saját jogú, és a per tartama alatt elhunyt gyermekük jogutódjaként további, személyenként 6.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérték az alperes kötelezését, késedelmi kamatával együtt.

Az alperes jogelődje és a beavatkozó személyenként 4.500.000 forint erejéig nem vitatta a felperesek nem vagyoni kárigényét.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperes jogelődjét, hogy fizessen meg a felpereseknek személyenként 11.000.000 forintot és ebből 6.000.000 forint után 2005. október 1. napjától 2009. június 23. napjáig, 5.000.000 forint után a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatot. Az ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperesek mindennapos tevékenységét mintegy négy éven keresztül a beteg gyermekkel kapcsolatos teendők ellátása határozta meg, életvitelük alapvetően eltért az egészséges gyermeket nevelő házaspárok életétől, párkapcsolatukat a kialakult helyzettel összefüggésben konfliktusok terhelték, a II.r. felperes munkahelyi viselkedése is lényegesen megváltozott. Mérlegelte, hogy egyik felperesnél sem keletkezett betegségi szintű mentális zavar; gyermekük betegsége miatt keletkezett alkalmazkodási zavaruk a gyászreakciót követően spontán gyógyult, azonban az alkalmazkodási zavar fennállása idején tevékenységüket a tartósan sérült gyermekük érdekei alá rendelték.

Az alperes jogelődjének fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összegét leszállította és a felpereseknek személyenként járó nem vagyoni kártérítés összegét 6.500.000 forintban határozta meg, amelyből 3.500.000 forint után 2009. június 23. napjáig, 3.000.000 forint után a kifizetés napjáig kell a késedelmi kamatot megfizetni. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűen mérlegelve, helyesen állapította meg a felpereseket és jogelődjüket, a per folyamán elhunyt gyermeküket az alperes károkozó magatartásával okozati összefüggésben ért hátrányos változásokat. Az azok orvoslásához szükséges kártérítési összegeket azonban mind a saját jogon, mind a gyermekük jogutódjaként járó összegeknél eltúlozottan állapította meg. Az adott esetben elmulasztotta értékelni a személyiségi jogsérelem fennálltának időtartamát, a jogelőd halálának időpontját is, ugyanis a Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján a bíróságnak azt a kárpótlást kell megállapítania, amely a károsultat ténylegesen ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez, a jogsértés már behatárolt időben érvényesült hátrányos következményeinek kompenzálásához szükséges. A másodfokú bíróság személyenként 3.000.0000 forintot tartott arányban állónak a felperesek által saját jogukon elszenvedett nem vagyoni sérelemmel, míg 7.000.000 forintot a per folyamán elhunyt gyermekük nem vagyoni kárának kompenzálására, amelyre a felperesek egymás közt egyenlő arányban tarthatnak igényt.

A jogerős ítélet ellen a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet és abban annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. A jogi álláspontjuk szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. §-ának (1) bekezdését, mert a tényállás okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmaz, ezért az megalapozatlan, és ellentétes a Ptk. 360. § (1) bekezdésében írtakkal. A másodfokú ítélet megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a teljes körű bizonyítást lefolytatta az összecszerűség körében, és részletesen felsorolta, hogy milyen változások és hátrányok miatt állapította meg a kártérítési összegeket, amely károsodások tényét, bizonyítottságát a másodfokú ítélet nem is kifogásolta. Kizárólag egyetlen indokból csökkentette a kártérítési összegeket; nem értékelte az elsőfokú bíróság a személyi jogsérelem fennálltának időtartamát azzal, hogy a gyermek halálára tekintettel a jogsértés már behatárolt időben érvényesült, hátrányos következményeinek kompenzálását így lehet csak megállapítani. A felperesek álláspontja szerint a jogerős ítélet jogszabálysértően vette figyelembe a jogsérelem fennálltának időtartamát, mint kártérítési összeget meghatározó körülményt. A bírói gyakorlat ismeri a nem vagyoni kártérítés esetén is a jogutódlást azzal, hogy ilyenkor a jogutódoknak azt a kártérítést kell megítélni, amit a jogelőd részére ítélt volna meg, csak a késedelmi kamatokat a halál napjáig kell megfizetni. Abban az esetben, ha a késedelmi kamatok mellett a tőkeösszeg is csökkentésre kerül, többszörösen hátrányos helyzetbe kerülnek a jogutód felperesek és kizárólag a terhükre értékelik a gyermekük halálát. Amennyiben a gyermek a jogerős ítéletet követő napon halt volna meg, úgy még részére megítélték volna a magasabb összegű

nem vagyoni kártérítést.

A Ptk. 360. §-ának (1) bekezdése szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. Ebből az is következik, hogy a nem vagyoni kártérítés - aminek alapja egy személyhez fűződő jog megsértése - nyomban esedékessé válik, amikor a személyhez fűződő jogsértés, adott esetben az egészséghez fűződő jog sértése, bekövetkezett. A gyermek egészségkárosodásának kialakulásával a jogsértés bekövetkezett, ami nem csökkenthető egy később bekövetkező halálos esemény miatt, arra is figyelemmel, hogy a súlyos egészségkárosodott állapot ekkor is fennállt.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmet nem nyújtott be.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az alperes kártérítő felelőssége a jogerős közbenső ítélet folytán már nem volt vitás, így a felperesek a Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése alapján igényt tarthattak a (4) bekezdés szerinti mértékben a nem vagyoni káraik megtérítésére. Az alperes nem vitatta a felpereseknek mind a saját jogú, mind a jogutódként érvényesített követelésüket, annak mértéke (összezszerűsége) volt vitás.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a vagyoni károk mellett nem vagyoni kártérítést ítélt meg és a nem vagyoni kártérítés összegét személyenként 11.000.000 forintban határozta meg, amelyből 5.000.000 forintot a saját jogon, 6.000.000 forintot a jogutódlásra figyelemmel állapított meg. Az elsőfokú bíróság által megítélt összeget a másodfokú bíróság jelentős mértékben csökkentette - személyenként összesen 6.500.000 forintra - a felperesek felülvizsgálati kérelme pedig az így mérlegeléssel megállapított összeget támadta.

A Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése alapján a felperesek jogosan igényelhetnek olyan összegű kárpótlást, amely a nem vagyoni hátrány csökkentéséhez, vagy kiküszöböléséhez szükséges. Az erre irányuló kereseti kérelem esetén a bíróságnak vizsgálnia kell, hogy a felperesek személyiségének testi és lelki életminőségében milyen személyhez fűződő jogsértést jelentő hátrányos változások következtek be, a nem vagyoni kártérítésre irányuló követelés alapja ugyanis [Ptk. 355. § (1) bekezdés] a személyhez fűződő jogsértés. A nem vagyoni kárpótlásnál a bíróságnak abból kellett kiindulnia, hogy annak alapvető funkciója a személyi sérelem, az immateriális hátrány kompenzálása a vagyoni kárpótlás eszközeivel. Ebből következően a bíróságnak azt kellett vizsgálnia - mind a saját jogon, mind a jogutódként érvényesített követelésnél -, hogy sérültek-e a károsultak személyhez fűződő jogai, és ha igen, a személyi sérelem súlyát, azok hatását, és az elszenvedett hátrányok pénzzel való kiegyenlítésének lehetőségét vizsgálva kellett meghatározni a nem a vagyoni kártérítés mértékét. A jogsértés súlyát, a hátrány súlyosságát a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése alapján a nem vagyoni kártérítés összegének megállapításánál kell értékelni. Ezért a felperesek felülvizsgálati kérelme folytán azt kellett vizsgálni, hogy a személyhez fűződő jogsértés és a hátrányok teljes körű feltárása mellett megfelelő-e a döntés a kártérítések összegéről.

A bíróság az e körbe eső részletes bizonyítást lefolytatta és a jogerős ítélettel megállapított összeg a bizonyítékok Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti mérlegelésén alapuló helyes tényállás következménye. A jogerős döntés a bekövetkezett hátrányokat teljes körűen feltárta és helyesen állapította meg a felperesek saját jogán érvényesített igényénél, hogy a súlyos egészségkárosodással született gyermeket gondozó szülők életvitelében alkalmazkodási zavar keletkezett, a gyermek

halálát követően lezajlott spontán gyászreakciót követően azonban gyógyultak. Az alkalmazkodási zavar fennállása idején minden tevékenységüket a tartósan sérült gyermekük érdekei alá rendelték, a II.r. felperes munkáját csak különös erőfeszítéssel tudta ellátni és párkapcsolatukat is a kialakult helyzettel összefüggésben konfliktusok terhelték. Ugyanakkor egyik felperesnél sem keletkezett ezzel összefüggésben betegség szintű mentális zavar.

A felperesek gyermeke a per megindításakor még felperesként, halála után a szülők jogutódként érvényesítették a nem vagyoni kárigényét. A jogerős ítélet helyesen állapította meg a felperesek jogutódként érvényesített kártérítési követelésénél a jogelőd gyermek életkorát is értékelő, és az alatt általa elszenvedett hátrányokat, amelyek a gyermek egészségkárosodása miatt álltak fenn.

A felülvizsgálati bíróság következetes gyakorlata szerint az ítélet megalapozatlansága, a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltak megsértése akkor állapítható meg, ha a bíróság a tényállást kellően nem tárta fel, illetőleg a bizonyítékokat okszerűtlenül, logikátlanul értékelte, vagy a megállapított tényállás iratellenes megállapításokat tartalmaz. Az adott esetben ezek egyike sem állapítható meg.

A jogerős ítélet helyesen vizsgálta és értékelte azokat a szempontokat, amelyek a nem vagyoni kárpótlás megítélésénél irányadóak, azonban a jogsértés súlyosságát, a felperesek életkörülményeiben bekövetkezett hátrányos változásokat a másodfokú bíróság értékelte kellő súllyal. A bíróságnak minden esetben az adott egyedi ügy egyéniesített vizsgálata alapján kell állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a felpereseknél jelentkező összes, tényleges hátrányos hatást mérlegelve az életminőség hátrányos változása milyen mértékben következett be. Az ennek kompenzálására alkalmas összegeket a káreset idején volt értékviszonyok alapján kellett meghatározni, figyelemmel a hasonló ügyekre, mind a saját jogú, mind a jogutódi igényeknél.

A másodfokú bíróság kellően megindokolta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítési összegeket miért szállította le, az elsőfokú eljárásban beszerzett bizonyítékokat maga is értékelte és ennek eredményeként jutott eltérő jogi következtetésre. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által beszerzett bizonyítékokat a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése alapján mérlegelheti és ennek alapján eltérő következtetésre is juthat, mint ahogy az adott esetben történt. Az összegszerűségek mértékének alapjául szolgáló tényállás megállapításánál, illetőleg azon alapulónak maguknak az összegeknek ugyancsak mérlegeléssel kialakított eredményénél nyilvánvaló okszerűtlenség nem volt, ezért a felülvizsgálati bíróság beavatkozására alap nem volt.

A kifejtettekre figyelemmel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A felpereseket a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel, a 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2012. április 25.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

kúriai tisztviselő
HM